

EEN REDDINGSPOGING TOT HET BEHOUD VAN LANDSLAKKEN

door

A.D.J. Meeuse

Op maandag 21 november 1994 zond de zender BBC II een documentaire uit over het bedreigde Pacificse genus *Partula*. Dit genus kwam op diverse eilanden en eilandgroepen (o.a. op Tahiti) voor en had de aandacht getrokken van Britse en Amerikaanse biologen, omdat zij meenden dat men aan de hand van *Partula* evolutie en selectie-processen kan bestuderen. Helaas deed zich een probleem voor. Vooral Japanse soldaten voerden overal in de Pacific de eetbare reuzenslak *Achatina fulica* in, die om zijn vraatlust berucht is. Om de schade te beperken werd een roofslak ingevoerd (ik meen uit Florida), die inderdaad met *Achatina* korte metten maakte, doch helaas ook *Partula* aanviel. De populaties van *Partula* werden gedecimeerd en het genus werd daardoor met uitsterven bedreigd. Britse en Amerikaanse geleerden sloegen de handen ineen en zij slaagden er in exemplaren van resterende en sterk geslonken populaties in gevangenschap te houden en voort te kweken (oa. in laboratoria in Nottingham, Engeland). Een eerste vereiste was een geschikt dieet, maar al spoedig vond men dat in de vorm van een mengsel dat havervlokken bevat. Losgelaten exemplaren deden het heel goed in een tropische kas in de bekende Kew gardens in London. Het plan rees toen om *Partula* weer in zijn herkomstgebied te introduceren, hetgeen gelukte.

Dit is een voorbeeld van de redding van bedreigde diersoorten door terugplaatsing naar hun oorsprongsgebied waar diertuinen nu naar willen streven. In Nederland en elders in de wereld is enig succes geboekt (bij ons met de bever en enige vlindersoorten).

Als bijzonderheid kan ik nog vermelden dat *Partula*-populaties zowel links- als rechtsdraaiende individuen bevatten. In de bewuste uitzending werd hierover nog verteld dat linksdraaiende individuen bij de paring met rechtsdraaiende een probleem hebben. Ik vermoed dat het de dieren moeilijk valt in een face-à-face positie te komen omdat het lichaam en de schelp in de weg zitten. Het zou bijzonder interessant zijn dit nader te onderzoeken en ik dacht onmiddellijk aan *Amphidromus*. Het moet toch mogelijk zijn om hiervan een aantal levende exemplaren uit Indonesië in handen te krijgen. Het opkweken zal niet zo moeilijk zijn op de manier waarop ik juveniele exemplaren van *Cepaea nemoralis* met interessante kleur- of bandvormen groot heb gebracht. Een nadere bestudering van dit aspect van links- en/of rechtsdraaiende individuen kan zeker van belang zijn voor demografische en genetische studies van Gastropoda.

Summary

The author refers to a documentary shown on BBC II in which the threat of extinction of the Pacific snail genus *Partula* is described that resulted from the introduction of a predator of *Achatina fulica*, which voracious snail had become a pest in various Pacific islands. Unfortunately that predator also attacks *Partula* and decimated its populations. A successful breeding program provided enough individuals to permit re-stocking of *Partula* in its original native areas.